

Prikaz kronike života i djelovanja dr. Velimira Deželića st. u povodu 150. obljetnice njegova rođenja

Cijeneći lik i djelo dr. Velimira Deželića st. on nije ostao zaboravljen ni danas. Među zaslužnike i istaknute pojedince koji su postali čimbenik od kojih se gradi nacionalni identitet, u novo izašloj knjizi „Hrvatski velikani“, promoviranoj 16. rujna 2014., u izboru „300 najznačajnijih Hrvatskih velikana“, svrstan je i dr. Velimir Deželić st. U knjizi su predstavljeni hrvatski duhovni i svjetovni velikani, koji su imali istaknutu ulogu u znanosti, umjetnosti, politici i gospodarstvu.

U ovoj ediciji predstavljen je dr. Velimir Deželić st. s naslovom: „Poznavatelj svih slavenskih jezika i graditelj NSK“. Tekst donosi ukratko njegov životopis, predstavljen je kao hrvatski znanstvenik, rodoljub, književnik, istraživač angažiranog društvenog i socijalnog rada, graditelj i ravnatelj Kraljevske sveučilišne knjižnice (danas Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), te suosnivatelj Družbe „Braća Hrvatskog Zmaja“, Prazmaj Klokočki I.

Tko su Deželići?

Najstariji u Hrvatskoj poznati Deželići su starosjedioci iz nekadašnje Županije Goričke, koja se prostirala na istoku od Kupe i Mrežnice kod Karlovca uz Koranu do Veljuna i pod Petrovu goru do Vojnića, u kojoj su najvažnije utvrde bile Budački i Klokoč. Tu su obitavale i mnoge hrvatske plemićke obitelji tog doba. Početkom 16. stoljeća spominje se obitelj Deželić, vezano uz toponim Klokoč. Godine 1548. spominje se Đuro Deželić de Klokoč, a 1556. Mihovil Deželić de Klokoč, u povijesnim spisima oko nasljedstva, a oni su bili svjedoci u tim sporovima.

Tijekom istoga 16. stoljeća dolazi do velikih migracija Hrvata pred Turcima, te se kasnije obitelji s tim prezimenom nalaze u selima oko Ivanić Grada i Čazme, u selima na otocima Cres i Lošinj, u selu Bratina kraj Jastrebarskog i u Zagrebu.

Obiteljski korijeni

Otac Velimirov Gjuro Stjepan Deželić, javni djelatnik, pisac i publicist, te znameniti senator Grada Zagreba i štovan kao „otac i preporoditelj hrvatskoga vatrogastva“, rođen je u

Ivanić Gradu 25. ožujka 1838. Po završetku pučke škole polazi na školovanje u Zagreb, gdje pohađa gimnaziju i bogosloviju, iz koje istupa 1862. sklopivši brak s Betikom rođenom Šoštarić. U njihovom braku rođena su djeca Vladimir i Jurica (koji umiru u dječjačkoj dobi) i Velimir.

1864. godina

Velimir Deželić rodio se 21. veljače 1864. u Zagrebu. Na krštenju je dobio dva crkvena imena: Đuro i Josip, te njegovo puno ime glasi: Velimir Đuro Josip Deželić.

Rana mladost

U Zagrebu na tadašnjem Ribnjaku br. 32 (kuća djeda Blaža Šoštarića, posljednjeg suca vlaškouličke općine, danas kuća na uglu Langova trga 4 i Novakove ulice 1) proživio je svoje djetinjstvo i mladenačku dob. Nasuprot kuće je krasan perivoj nadbiskupije, kapelica sv. Ivana Nepomuka, a vide se i obrisi katedrale. Sve je ovo okruženje mladi Vladimir upijao i pamtio. Odrastao je uz brižnu majku i darovitog rodoljubnog i svestrano naobraženog oca.

1874.-1882. godina

Velimir je pohađao gimnaziju na Katarinskom trgu na Gornjem gradu u Zagrebu. Glavni profesori bili su mu: *Đuro Arnold (kasnije član DBHZ, Zmaj Krapinski III.)*, Hugo Badalić, Vjekoslav Klaić (*kasnije član DBHZ, Zmaj Garčinski*), Tadija Smičiklas i drugi istaknuti profesori toga doba. U tom razdoblju gimnazijskog doba Velimira Deželića presudnu ulogu u njegovom životu i sazrijevanju imao je Ivan Krstitelj Tkalčić, koji je bio školski drug Velimirova oca Gjure, te odani prijatelj obitelji Deželić.

Velimirovi školski drugovi bili su: barun Pavao Rauch, *dr. Mile Starčević (kasnije član DBHZ, Zmaj od Pazarišta)*, Čiro Truheljka, prijateljevaio je s Jankom Iblerom, *Augustom Harambašićem (kasnije član DBHZ, Zmaj Donjomiholjački I.)*, Božidarom pl. Kukuljevićem Sakcinskim (*kasnije član DBHZ, Prazmaj Sakcinski I.*) i drugima.

Oduševio se politikom i ideologijom dr. Ante Starčevićem. Zanima se za prirodoslovna i povijesna djela i dosta čita knjiga iz tog područja. U kulturnom pogledu pristaša je uz tadašnje „Obzoronaše“. Nije odobravao napade na biskupa J. J. Strossmayera, na Augusta Šenou i bana Mažuranića.

1882. godina

Dolazi u Beč, 1. listopada 1882. Upisuje Medicinski fakultet po želji svog oca. U Beču je aktivan u životu studenata. Pristupa Hrvatskom akademičkom društvu „Zvonimir“, kojemu je prvi predsjednik i suosnivač bio *Fran Gundrum Oriovčanin (kasnije član DBHZ kao Zmaj Oriovački)*.

Velimir Deželić, vrlo je aktivan u HAD „Zvonimir“, izabran je za odbornog zamjenika, zatim bilježnika, te tajnika, a zatim i za predsjednika HAD „Zvonimir“ 1883.

1883. godina

Velimir Deželić u Beču upoznaje: baruna Metela Ožegovića, generala Franju Filipovića, Mihovila Pavlića, Jurja Biankinija i druge kasnije ugledne osobe Hrvate, i održava s njima druženja i razmjenjuje mišljenja i stavove o političkim i kulturnim temama.

Na objede Slovenskog akademskog društva „Slovenija“ sastavlja odgovor koji se tiska kao brošura: „Miklošić i Hrvati“. To je prva tiskana knjiga Velimira Deželića, ali on je već mnogo ranije napisao više članaka za kalendar „Dragoljub“ koji je izdavao njegov otac, te za druge dnevnike.

Kult Zrinskih i Frankopana

Članovi HAD „Zvonimir“ njegovali su spomen na Petra Zrinskog i Frana Krstu Frankopana, svake godine 30. travnja i na Dušni dan pohodili Bečko Novo Mjesto, te polagali vijenac na njihov grob u crkvi i održavali misu zadušnicu. Tako je Velimir Deželić još u Beču počeo gajiti misao o prijenosu kostiju hrvatskih mučenika Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana u domovinu Hrvatsku.

Studij u Beču

Velimir Deželić je vrijedan student, marljivo uči i polaže ispite. Postaje poliglot, uči jezike: hrvatski, njemački, talijanski, francuski, engleski, ruski, bugarski, poljski, češki, slovački, slovenski, a znao je i mađarski, španjolski, portugalski, nizozemski, švedski, arapski, turski, kineski, japanski i hebrejski jezik. Po bečkim knjižnicama čita i posuđuje povijesne i filozofske knjige i časopise. Pohađa koncerte, kazališne predstave, te prati kulturi život Beča.

1884. godina

Za vrijeme studentskog odmora dolazi u Zagreb. Otac Gjuro vodi ga na proslavu kod svog prijatelja Antuna Kontak, kasnijeg podnačelnika grada Zagreba, i tom prigodom Velimir se upoznaje s njegovom kćerkom petnaestogodišnjom Tonkom Kontak. Bilo je to 6. listopada 1884.

1885. godina

Kao student medicine, Velimir Deželić odlazi u obveznu vojnu službu kao jednogodišnji liječnički pitomac. Svoj dopust pred Uskrs Velimir koristi za odlazak u Zagreb, da od Tonkinih roditelja Antuna i Antonije Kontak zaprosi ruku njihove kćeri. Velimir i Tonka zaručili su se 4. travnja 1885.

Kao predsjednik HAD „Zvonimir“ Velimir Deželić pokreće akciju za spašavanje posmrtnih ostataka Petra Zrinskog i Frane Krste Frankopana na centralnom groblju u Bečkom Novom Mjestu, nakon što su ekshumirani iz njihova groba u tamošnjoj crkvi.

1886. godina

Velimir Deželić završava vojnu službu i sve više uviđa da medicina nije njegov životni poziv. Pokrenuo je izdavanje đачkog almanaha „Zvonimir“, izlaze samo dva broja za 1886. i 1887.

1887. godina

U proljeće 1887. donosi odluku da prekine studij medicine, jer su ga povijest i književnost više privlačile i u njima nalazi svoj životni poziv, te nastavlja svoju akademsku izobrazbu na Filozofskom fakultetu u Beču. S tom odlukom nije se slagao njegov otac Gjuro i ukida mu financijsku pomoć, ali Velimirova odluka bila je konačna.

U Beču su se 26. svibnja 1887. vjenčali Velimir i Tonka

1888. godina

U HAD „Zvonimir“ Velimir Deželić pokreće inicijativu da se godina 1888. proglašuje svečano, obilježavajući 300. obljetnicu rođenja najvećeg hrvatskog pjesnika Ivana Gundulića. Tom prigodom proslavom u Beču se htjelo pokazati da Hrvati imaju staru kulturnu te da su u znanosti i umjetnosti mogu stvoriti značajna djela. Izdali su spomenicu „Uspomeni Ivana

Franjina Gundulića i njegovom rodnom mjestu kruni hrvatskih gradova Dubrovniku – koju posvećuje Hrvatsko akademičko društvo „Zvonimir“ u Beču“.

Velimiru i Tonki Deželić rodio se 28. svibnja 1888. sin Velimir (kasnije u javnosti poznat kao Velimir mlađi ili Velimir sin). U njihovom sretnom kršćanskom braku imat će sedam sinova i dvije kćerke: Velimir, Đurđica, Branimir, Stanislav, Berislav, Zlatica, Mladen (rođen 1900., otac Đure Deželića i Dore Sečić rođene Deželić), Milorad i Tihomil.

Bečko razdoblje

U neizvjesnosti nakon prekida studija medicine Velimir Deželić ostaje u Beču bez novčane potpore oca.

Uči strane jezike, boravi po čitave dane u javnim knjižnicama. Dok je u početku možda još pomalo „plovio liberalnim vodama, a čitao razne bezvjerske, dapače i protuvjerske knjige, ... te se upoznao i s panteističkim i budističkim knjigama“ (kako je to zabilježio njegov kasniji životopisac Rudolf Horvat), ipak je „iskrena duboka vjera bila sastavnicom čitava Velimirova života“ (kako ocjenjuje Ante Krmpotić), pa se i pod utjecajem supruge „obratio Bogu ocu svemogućemu i Spasitelju Kristu, kršćanstvu i Crkvi katoličkoj“ (kako je sam zapisao u Beču na svoj rođendan 1893.)“. Uspio je u svoje biće vratiti osvjedočenog vjernika i oduševljenog pobornika katoličanstva.

Žurnalizam

Ostavši bez novčane potpore piše tekstove za zagrebačke „Narodne novine“, te razne feljtone, isječke i kritike o bečkom kazalištu, prikaze domaćih i stranih knjiga i časopisa.

1893. godina

Sa suprugom Tonkom i sinom Branimirom (prvo dvoje djece – Velimir i Đurđica živjeli su s bakama i djedovima u Zagrebu) vratio se u Zagreb. S obitelji stanuje kod tasta Antuna Kontak u Prilazu br. 15. Danas je to Prilaz *Gjura Stjepana Deželića (Začasni član DBHZ, Zmaj Klokočki II.)* br. 23 i tu ostaje živjeti do kraja života.

1894. godina

Premda je apsolvirao studij na Filozofskom fakultetu u Beču, kako bi postigao stupanj doktora filozofije i time završio svoje akademsko obrazovanje, upisuje u Zagrebu Filozofski fakultet 19. svibnja 1894., gdje studira prirodoslovne znanosti.

Upoznaje Emilija pl. Laszowskog Szeligu, arhivista i povjesničara. Njih dvojica postaju trajni prijatelji i suradnici u mnogim projektima.

U Kraljevskoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu imenovan je 13. siječnja 1894. za honorarnog pisara, da kao honorarni pomoćnik sveučilišnog bibliotekara Ivana Kostrenčića radi na poslovima kod preuzimanja knjižnice dr. Ljudevita Gaja. Iste godine, 31. listopada, imenovan je knjižničarskim pomoćnikom (zajedno s dr. Stjepanom Ortnerom, kasnije članom DBHZ, kao Zmajem Strahinjskom), a stalni posao u svojstvu pisara dobiva 2. studenog 1894. Dr. Velimir Deželić obavljao je u navedenoj knjižnici sve poslove od najnižih do najviših. Tako 18. siječnja 1897. postaje pristav drugog razreda, 5. listopada 1899 pristav prvog razreda, a 16. prosinca 1905. promaknut je u osmi činovni razred. Mjesto ravnatelja Kraljevske sveučilišne knjižnice dr. Velimir Deželić obnašao je od 1911. godine.

1896. godina

Obranio je doktorsku disertaciju „Foraminifere Jadranskog mora“ 24. srpnja 1896. i promoviran u čast doktora filozofije kao treći doktor biologije u povijesti Sveučilišta u Zagrebu. Disertacija je tiskana u Glasniku Hrvatskog naravnoslovnog društva, 9(1896.), te izdana kao posebna knjiga.

Stručna putovanja: 1897., 1900., 1903. godine

Kako bi upoznao bibliotečna dostignuća dr. Velimir Deželić nekoliko puta putuje u Italiju gdje upoznaje nacionalnu biblioteku Viktora Emmanuela u Rimu, papinsku biblioteku u Vatikanu, „Marzianu“ u Veneciji, Nacionalnu biblioteku u Firenci, veliku narodnu biblioteku u Napulju. Posjećuje knjižnice u: Grazu, Pragu, Krakovu, Lavovu, Budimpešti, Dresdenu, Leipzigu, Hamburgu i Beču.

1897. godina

S ocem Gjurom i suprugom Tonkom bio je na jednomjesečnom putovanju (od 10. travnja do 10. svibnja) kroz Sloveniju, Italiju i Bosnu i Hercegovinu, a putovanje je financirao njegov otac kao proslavu sinovog doktorata. Obišli su Ljubljanu, Bledsko jezero, Kranj (Prešernog grob) Trst (i Miramare), Veneciju, Goricu, zatim Dalmaciju do Kotora, a putovanjem po Bosni posjećuju Mostar, Sarajevo, Jajce, Banja Luku, Zenicu, Maglaj i Brod na Savi. Putovanje je na Velimira Deželića ostavilo snažan dojam i s umjetničke strane, pa je ispjevao 77 soneta koje je prvo tiskao u časopisu „Prosvjeta“, a kasnije izdao u cjelovitoj zbirci pjesama „Kopnom i morem – Soneti s puta godine 1897.“.

1898. godina

Velimir Deželić učlanjuje se i postaje prvi tajnik društva *Hrvatska mensa academica*, koje skrbi za siromašne studente.

S Emilijem Laszowskim se 1. veljače 1898. pobratimio.

Te godine Velimir Deželić postaje urednik književnog časopisa „Prosvjeta“, što ostaje sve do 1911., kada zbog njegovog preuzimanja položaja ravnatelja Kraljevske sveučilišne knjižnice uredništvo preuzima Laszowski, a on ostaje „suurednikom“.

Autografi hrvatskih pisaca

Velimir Deželić spremio je i sačuvao književne i ine radove hrvatskih književnika i pisaca, koje je kao urednik dobivao od suradnika „Prosvjete“. Sve je sačuvao i tako je nastala Zbirka autografa naših najodličnijih ljudi iz 18., 19. i 20. stoljeća. Ima ih na tisuće i sve ih je uredio i složio po alfabetskom poredanom katalogu.

1900. godina

Velimir Deželić izabran je u odbor Matice hrvatske, kao odborski zamjenik. Polazi 3. siječnja 1900. godine a hodočašće u Rim. Bio je na općoj audijenciji kod sv. Oca Pape Leona XIII. Posjetio je i rimske katakombe, koje je posebno doživio i rezultat toga je njegova, prema ocjeni mnogih književnih kritičara, najljepša zbirka pjesama „Zvuci iz katakombi“.

U Zagrebu se 3. siječnja 1900. rodio Velimiru i Tonki kao sedmo dijete sin Mladen, kasnije sveučilišni profesor i akademik, Zmaj Klokočki IV., i od 1943. do 1945. treći Veliki

meštar Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ (koja je tada nosila ime „Vitežki Reda Hrvatskoga Zmaja“).

U svojoj 36 godini života, od 3. do 5. rujna 1900. sudjeluje dr. Velimir Deželić na Prvom hrvatskom katoličkom kongresu u Zagrebu, na kojem je izabran za jednog od četiri tajnika.

1901. godina

Održana Glavna skupština Društva hrvatskih književnika, 14. studenoga 1901. u prigodi proslave 450. obljetnice rođenja Marka Marulića i 400. obljetnice hrvatske književnosti, a Velimir Deželić održao je predavanje „O javnim predavanjima a napose o tečajevima za analfabete“, na kojem je predložio da se u Zagrebu osnuje Pučko sveučilište i Gradska knjižnica u Zagrebu.

1902. godina

Velimir Deželić je 9. veljače 1902. izabran za odbornika Društva hrvatskih književnika, i ostao je to više godina (do 1913. kad će istupiti iz razloga koji će kasnije biti navedeni).

Velimir Deželić objavio je među inim i „Inkunabule (prvotisci) zagrebačke Sveučilišne biblioteke“. Iz ovoga značajnog djela vidi se da je dobro proučio i stekao iskustva iz posjeta talijanskim, njemačkim i austrijskim knjižnicama. Objavljuje zbirku pjesama „Zvuci iz katakomba“, koju kritičari ocjenjuju kao najljepšu zbirku njegove poezije.

1903. godina

Kad je godine 1903. osnovan u Zagrebu katolički klub „Immaculata“, u njemu je dr. Velimir Deželić s nekoliko istomišljenika radio za napredak katoličke stvari.

Slikar Joso Bužan (kasnije član DBHZ, Zmaj Sisački I.) izradio je uljani portret Velimira Deželića. Joso Bužan je autor i znamenite uljane slike (oko 1923.), koja i danas krasi Vitešku dvoranu Zmajске kule nad Kamenitim vratima, a prikazuje prvo Vijeće trojice DBHZ: Emilija Laszowskog (Velikog meštra, Prazmaja Brloškog i Ozaljskog I.), Velimira Deželića (Zamjenika velikog meštra, Prazmaja Klokočkog I.) i Stjepana Širolu (Meštra protonotara, Prazmaja Jadranskog I.).

1905. godina

Velimir Deželić postaje 29. siječnja 1905. pravi član Matice hrvatske. Osniva s istomišljenicima „Hrvatski katolički kasino“, prihvaća se njegov prijedlog za stvaranje lige hrvatskih katoličkih zastupnika.

Emilij Laszowski i Velimir Deželić 16. studenoga 1905. osnivaju Družbu „Braća Hrvatskoga Zmaja“. To je hrvatsko svjetovno bratstvo i kulturna udruga. „Isprvice bijaše to samo krug prijatelja za njegovanje društvenosti, bratstva i sloge, te za promicanje narodnih ideala“- piše Rudolf Horvat. Prvi zmajevi koji su toga dana potpisali Ustanove (statut) „Družbe braće zmaja ognjenoga“, bili su Emilije pl. Laszowski (Prazmaj Brloški i Ozaljski I.) , dr. Velimir Deželić (Prazmaj Klokočki I.) , Ljudevit Tomšić (Prazmaj Vinički I.), Janko Barlè (Prazmaj Budanjski) i Božidar pl. Kukuljević (Prazmaj Sakcinski I.). Himnu „Zmajevka“ spjevao je 28. studenoga 1905. Velimir Deželić, a nju je poslije uglazbio Ivan Muhvić (Zmaj Riječki I.).

Velimir Deželić pokreće časopis „Hrvatski bibliofil – mjesečnik za bibliotečnu i bibliografsku nauku“. Izašla su samo dva broja. U tekstu „O hrvatskom bibliografskom leksikonu“ po prvi puta u našoj publicistici piše se na vrlo jasan način i nedvosmisleno je prikazana koncepcija nacionalnog biografskog leksikona.

1906. godina

U Kuriji prebendara Janka Barlèa 28. siječnja 1906. zmajevi su održali svoj prvi sastanak. Tu je nekada stanovao (Nova Ves br. 14) povjesničar Ivan Krstitelj Tkalčić. Kasnije će DBHZ na toj kući podići spomen-ploču.

Prvi širi zbor Družbe održan je 15. veljače 1906. u svratištu „Liebald“ u Zagrebu. Na tom je zboru Velimir Deželić izabran za prvog Meštra pisca (kasnije nazvanog „Meštar knjige i umijeća“, što je on ostao sve do 22. travnja 1922.), a već 29. travnja 1906. preuzeo je i dužnost zamjenika Velikog meštra. Kao suosnivaču Družbe ta mu je dužnost proglašena doživotnom.

Dok se čekala potvrda zmajskih pravila od strane vlasti, a ona je uslijedila 29. prosinca 1906., Družba je bila vrlo aktivno uključena u veliku proslavu 50. godišnjice književnog i javnog rada Gjura Stjepana Deželića 15. i 16. kolovoza 1906., te ga izabrala za prvog začasnog člana, Zmaja Klokočkog II.

Na sastanku 19. kolovoza 1906. dr. elimir Deželić predlaže da Družba po cijeloj Hrvatskoj podiže spomen-ploče i da tako oživljava skupno narodno sjećanje na važne

dogadaje te znamenite i zaslužne osobe iz hrvatske prošlosti. Zajedno sa Emilijem Laszowskim predlaže da se 1925. svečano proslavi tisućgodišnjica hrvatskoga kraljevstva svečanim priredbama i velikim izložbama. Na istom sastanku Stjepan Širola predložio je da se Družba zove „Zmaj od Hrvata“, što je kasnije promijenjeno u „Braća Zmaja Hrvatskoga“.

Prvo predavanje od Družbinog osnutka (još uvijek interne naravi, jer nisu bila odobrena pravila) održao je 16. listopada 1906. Velimir Deželić, a naslov mu je bio „Grčko-rimska pomodna nošnja - obzirom na estetske momente“. Već sutradan, 17. listopada, održao je još i predavanje „O plastici u beletristici“.

Kad je 23. listopada 1906. osnovan Pjevački zbor DBHZ, u njegovom sastavu je pjevao i Velimir Deželić kao bas II.

1907. godina

Velimir Deželić sastavio je 7. siječnja 1907. prvi ceremonijar Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ – Obrednik za primanje braće u klub Braće hrvatskoga zmaja.

U Družbi BHZ održao je 30. siječnja 1907. predavanje „Zmajevi u pjesmi i priči“.

Na sijelu Meštarskog zbora DBHZ 6. ožujka 1907. Velimir Deželić predlaže da Družba pristupi osnivanju Pučkog sveučilišta u Zagrebu.

U Družbi BHZ održao je predavanje 3. travnja 1907. pod naslovom „Dva brata: Ivan i Ljudevit Tomšić“.

Velimir Deželić i Emilije Laszowski započinju 20. ožujka akciju da Družba osnuje Odbor da se Kamenitih vrata na zagrebačkom Gornjem gradu spase od rušenja. Treba ih spasiti te da se tu osnuje Gradski muzej i Gradska javna knjižnica.

Glavna skupština DBHZ na prijedlog Velimira Deželića i Emilija Laszowskog donosi 24. travnja 1907. odluku da DBHZ prenese zemne ostatke bana Petra kneza Zrinskog i Frana Krste kneza Frankopana iz Bečkog Novog Mjesta u Zagreb.

Velimir Deželić 11. svibnja 1907. postaje prvi ravnatelj Knjižnice slobodnog i kraljevskog grada Zagreba.

Družba BHZ je 25. lipnja 1907. zatražila dozvolu gradskog poglavarstva u Bečkom Novom Mjestu za ekshumaciju zemnih ostataka P. Zrinskog i F. K. Frankopana, a 9. srpnja dobivena je dozvola.

Delegacija DBHZ odlazi 20. srpnja 1907. u Bečko Novo Mjesto. U delegaciji su bili Emilije Laszowski (koji je poveo svoju kćerku Fedoru), Velimir Deželić (koji je poveo suprugu

Tonku i kćerku Đurđicu), Stjepan Širola, Filip Hajduković (Zmajski Kapelan Zmaj Ivanovčanski) i dr. Rudolf Horvat (Zmaj Koprivnički I.). Tako je Družba nakon tromjesečnih priprema i nakon što su utvrdili njihovu autentičnost ekshumirala zemne ostatke hrvatskih mučenika iz skupnog zajedničkog groba, te su ih pokopali u posebni, za tu prigodu pripremljeni grob. U tom grobu ostali su sve do prijenosa njihovih zemnih ostataka u njihovu domovinu, gdje će biti položeni u zagrebačku katedralu u poseban grob.

Zajedno s Emilijem Laszowskim i Stjepanom Širolom, Velimir Deželić sastavio je 2. prosinca 1907. prva Pravila Knjižnice slobodnog i kraljevskog grada Zagreba.

Na dan 7. prosinca 1907. otvoreni su u Kuli nad Kamenitim vratima Gradska knjižnica i Gradski muzej. Prigodom otvorenja Knjižnice i Muzeja Velimir Deželić održao je predavanje „O evoluciji modernih slobodnih javnih knjižnica“.

Stjepan Širola objavio je knjižicu pod naslovom: „Životopis o 25. godišnjici književnog rada dr. Velimira Deželića“.

Nakon smrti oca Gjure Stjepana Velimir Deželić postaje predsjednik humanitarnog društva „Dobrotvor“, kojega je 1877. osnovao njegov otac.

Prvi znak DBHZ izrađen je 1907. i pripadao je Velimiru Deželiću. Znak je u obliku značke i prikazuje zmaja okrenutog ulijevo, savijenog krila s repom omotanim oko vrata, otvorenih ralja i isplažena crvena jezika, zelenog oka, na leđima nosi crveni križ sa skraćenim Družbinim geslom „P.A.E.F.D.P“ (*Pro aris et focis Deo propitio!*). Na naličju znaka zalemljena je noga za pričvršćivanje znaka o zupučak.

1908. godina

Velimir Deželić sudjeluje u osnivanju Pijeva društava u Zagrebu i postaje njegov član. To društvo je osnovano s namjerom kako bi promoviralo katolički tisak u Hrvatskoj.

1909. godina

Jurjevsko groblje u Zagrebu se napušta. Družbinom akcijom spašen je grob Ljuboslave Gaj, majke hrvatskog preporoditelja, ilirca dr. Ljudevita Gaja. Velimir Deželić u spomen slovu kod prijenosa njezinih zemnih ostataka kaže „... to je uzor majka, koja je svom narodu rodila preporoditelja Gaja i Hrvati trebaju da slave majke svojih velikana“. Nije li to „početak štovanja majke“ što DBHZ na Velikoerpenjskom brijegu od 1998. kao središnju proslavu hrvatskog nacionalnog blagdana slavi „Majčin dan“. Tu je Družba uredila grob Justine

Mihanović, majke Antuna Mihanovića pl. Petropoljskog, autora hrvatske himne „Lijepa naša domovino“.

Na prijedlog Velimira Deželića i Emilija Laszowskog DBHZ je 16. listopada 1909. osnovala Dobrovoljno društvo za spasavanje u Zagrebu.

Velimir Deželić je u Družbi BHZ 30. listopada 1909. održao predavanje „Poljski pjesnik Julije Slowacki : O stogodišnjici njegova rođenja“.

1910. godina

Na studijskom putovanju u Budimpešti, Kološvaru, Lavovu, Leipzigu i Berlinu dr. Velimir Deželić radi na proučavanju tamošnjih novosagrađenih knjižnica. Nakon studijskog putovanja podnio je izvješće i na temelju tog elaborata izrađena je nova zgrada Kraljevske sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Odlukom Glavne skupštine Družbe BHZ od 24. travnja 1910. dr. Velimir Deželić imenovan je počasnim članom DBHZ.

Dekretom Kraljevske hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade od 25. travnja 1910. dr. Velimir Deželić imenovan je zamjenikom ravnatelja Ivana Kostrenčića u Kr. sveuč. knjižnice i to „na vlastitu odgovornost“, za vođenje Kraljevske sveučilišne knjižnice.

1911. godina

Ban Nikola Tomašić 27. veljače 1911. imenuje dr. Velimira Deželića ravnateljem Kraljevske sveučilišne knjižnice, a 5. ožujka iste godine dr. Velimir Deželić polaže propisanu prisegu na ruke podbana Levina Chavraka.

Na izvanrednoj Glavnoj skupštini humanitarnog društva „Dobrotvor“ 20. svibnja 1911. prihvaćen je prijedlog Velimira Deželića da se izgradi posebni „Dobrotvorni dom“ tog društva u Haulikovoj ulici u Zagrebu.

1912. godina

„Dobrotvorni dom“ humanitarnog društva „Dobrotvor“, izgrađen prema projektu arhitekta Rudolfa Lubinskog, Zmaja Tehničkog, svečano je otvoren 16. lipnja 1912. posvetio ga je preč. Filip Hajduković, Zmaj Ivanovčanski, Meštar kapelan DBHZ.

Dr. Velimir Deželić postaje član Hrvatskog katoličkog kasina i član Hrvatskog katoličkog saveza.

1913. godina

Dr. Velimir Deželić istupa iz Društva hrvatskih književnika nezadovoljan njegovim nacionalnim programom. Smatra da treba osnovati društvo koje će moći okupiti sve književnike „čistog hrvatskoga i kršćanskoga pravca“.

U Kuli nad Kamenitim vratima 15. svibnja 1913. zajedno s Emilijem Laszowskim, Stjepanom Širolom, dr. Rudolfom Horvatom, dr. Svetozarom Ritigom, Kerubinom Šegvićem (Zmajem Spljetskim) i Ferdinom Rožićem (Zmajem Jastrebarskim), dr. Velimir Deželić osniva *Kolo hrvatskih književnika*, koje će promovirati nacionalne i vjerske osjećaje hrvatskog naroda.

U Ljubljani od 24. do 27. kolovoza 1913. sudjeluje dr. Velimir Deželić na Drugom katoličkom kongresu, održanom u Ljubljani u okviru „hrvatsko-slovenskog katoličkog sastanka“, na kojem je izabran za predsjednika. Održao je referat „Katolička beletristika i hrvatske literarne organizacije“.

Na krovu dovršene zgrade Kr. sveuč. knjižnice postavljena su četiri reljefa koji simboliziraju četiri fakulteta. Na reljefu posvećenom filozofiji je lik Velimira Deželića, autor reljefa je Robert Frangeš Mihanović (rođak Antuna pl. Mihanović, Zmaj Fruškogorski I.

Selidba knjiga u novu zgradu Kr. sveuč. knjižnice na Mažuranićev trg obavljena je po nalogu Velimira Deželića. Knjige su tada poredane po novom kronološkom rasporedu, i čekao se posao promjene 150,000 novih signatura. U Knjižnici su uređena tri nova odjela: novinski, časopisni i hrvatski.

Zaslugom Velimira Deželića i Emilija Laszowskog Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“ postavila je nadgrobnu ploču na novom privremenom grobu Zrinskih i Frankopana u Bečkom Novom Mjestu.

Prva redovita skupština Kola hrvatskih književnika održana je 20. studenog 1913. i jednoglasno je izabran Velimir Deželić za predsjednika. Za predsjednika Pijeva društva izabran je 19. studenog 1913.

1914. godina

U velikoj dvorani gradske streljane u Zagrebu 21. veljače 1914. Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“ priredila je svečanu akademiju u povodu proslave 50. obljetnice života Velimira Deželića i 25. obljetnicu publicističkog rada Emilija Laszowskog. Za dar su dobili

brončane plakete s njihovim likom, koje je izradio Vatroslav Drenski (Zmaj Zagorski I.). Bila je to svečana priredba s brojnim uzvanicima.

Službenici Kr. sveuč. knjižnice darovali su Velimiru Deželiću reljef sove za njegov 50 rođendan.

Zalaganjem Velimira Deželića temeljem ugovora Prvostolni kaptol zagrebački povjerio je Kr. sveuč. knjižnici na čuvanje Metropolitansku knjižnicu.

Rudolf Horvat objavio je knjigu „Životopis dr. Velimira Deželića“.

1915. godina

U suradnji s Emilijom Laszowskim Velimir Deželić suautor je Jubilarnog Kalendara Braće Hrv. Zmaja za 1916. godinu, odnosno 508 zmajsku godinu.

1916. godina

Dana 4. prosinca 1916. izlazi abecedni popis, poput kazala knjiga Kr. sveuč. knjižnice, a Velimir Deželić je smatrao to svojim najvećim životnim uspjehom. Iste godine je Velimir Deželić predložio da se u nazivu knjižnice doda zemaljska, to je značilo – nacionalna.

1917. godina

Velimir Deželić izabran je 6. travnja 1917. za prvog pročelnika Literarno-umjetničke sekcije DBHZ i tu dužnost obavlja do 22. travnja 1922.

U DBHZ je 23. svibnja 1917. održao je Velimir Deželić predavanje pod naslovom „Gradska vijećnica u Zagrebu - historijska kuća“, a 6. lipnja održao je predavanje pod naslovom „Etnografska izložba i etnografski muzej“, te predlaže osnivanje Etnografskog muzeja u Zagrebu.

1918. godina

Održao je „Svečano posijelo“ Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ u čast 50. rođendana Emilija Laszowskog. Članovi Družbe sa svojim porodicama sakupili su se u velikom broju, a Velimir Deželić „biranim riječima obratio se slavljeniku“, kako zamjenik Velikog meštra i kao njegov osobni prijatelj.

U Hrvatskom književnom društvu sv. Jeronima upisan je 28. kolovoza 1918. kao doživotni član trećeg reda. To je društvo 1867. osnovao kardinal Haulik kao kulturnu hrvatsku udrugu.

Zajedno s Emilijem Laszowskim objavio je djelo „Dva sjajna Zmaja borca S.H.S. (dr. Ante Bianchini, Zmaj Starigradski I. i prof. dr. Fran Ilešić, Zmaj Ščavnički).

1919. godina

Dekretom od 4. ožujka 1919. dr. Velimir Deželić smijenjen je od vlasti Kraljevine SHS s mjesta ravnatelja Kr. sveučilišne knjižnice i dodijeljen je na službovanje u Kraljevski zemaljski arhiv u Zagrebu (obje ustanove tada su se nalazile u istoj zgradi).

Velimir Deželić vodi izaslanstvo DBHZ 26. travnja 1919. u Bečko Novo Mjesto po lijes sa zemnim ostacima Zrinskog i Frankopana. Posebnim vlakom 28. travnja 1919. dolaze u Zagreb koji je svečano ukrašen i dočekan od mnoštva ljudi. Velimir Deželić je izaslanik DBHZ, i u ime ostalih izaslanstva obratio se gradonačelniku dr. Srkulju, te je između ostalog rekao „Danas htio bih da zaklopim oči, jer se ispunilo ono o čemu sam dugo sanjao.“

Lijes sa zemnim ostacima hrvatskim mučenika 28. travnja 1919. ispraćen je od više od 100.000 ljudi i položen u grobnicu Zagrebačke katedrale.

1920. godina

Pjesmu „Čuvari Siona“ Velimir Deželić napisao je u povodu 700. godišnjice franjevačkih misija u Svetoj Zemlji, a svečanost Hrvatske provincije franjevacca održana je u Zagrebu.

1921. godina

Velimir Deželić izabran je za potpredsjednika HKD sv. Jeronima i na toj funkciji ostaje do kraja života – 20 godina.

Na skupštini DBHZ 23. travnja 1921. predlaže da se Trg Franje Josipa u Zagrebu imenuje u Trg kralja Tomislava, što se i ostvarilo 13. studenoga 1924.

1922. godina

Papa Pio XI. odlikuje dr. Velimira Deželića kao „zastupnika i odlučnog muža u katoličkom književnom i znanstvenom polju visokim odličjem : *Eques Commendator Ordinis*

Sancti Gregorii Magni – Viteškim redom svetog Grgura Velikog“. Odličje mu je 26. studenoga 1922. uručio zagrebački nadbiskup dr. Antun Bauer.

1923. godina

Joso Bužan u Deželićevom vrtu na Prilazu Gjure Deželića br. 23 slikao je već uz tekst za godinu 1903. navedenu sliku Vijeća trojice DBHZ (Emilij Laszowski, Velimir Deželić, Stjepan Širola),

Na Prvom hrvatskom euharistijskom kongresu u Zagrebu 19. kolovoza 1923. Velimir Deželić je izabran za predsjednika kongresa, i održao je predavanje „Svečanost hrvatskog naroda“.

U Družbi BHZ Velimir Deželić je 17. studenoga 1923. održao predavanje pod naslovom „Znameniti Jastrebarčani: Benko Vinković, o. Rafo Levaković i Toma Mikloušić“.

1924. godina

Družba „Braća Hrvatskog Zmaja“ je 16. veljače 1924. svečano proslavila obljetnice osnivatelja Družbe. Meštar protonotar Leo Kaurić, Zmaj Banovački, spjevao je prigodnicu „Zmajskim Dioskurima: dr. Velimiru Deželiću prigodom 60. godišnjice zaslužnoga života i Emiliju Laszovskom prigodom 35. godišnjice književnoga rada“. Njih dvojica su oličenje bratske ljubavi, simbol nerazdvojne povezanosti između dvojice ljudi. Družba im je tom prigodom darovala srebrene lovorove vijence.

Na Trsatu, gdje se održavao Drugi euharistijski kongres od 6. do 8. rujna 1924., Velimir Deželić održao je predavanje „Sveti Franjo i Pape“.

1925. godina

Izašao je velebni leksikon „Znameniti i zaslužni Hrvati te pomena vrijedna lica u hrvatskoj povijesti od 925.-1925.“. Velimir Deželić je u tom leksikonu, koji je i danas kulturna publikacija, objavio 1114 životopisa iz hrvatske povijesti. Ovaj biografski leksikon izašao je na poticaj DBHZ, a objavljen je u povodu 1000 obljetnice Hrvatskog Kraljevstva.

1926. godina

U znaku priznanja za osobne zasluge u osnivanju i oživotvorenju svrhe i ciljeva DBHZ 16. studenoga 1926. Velimir Deželić je odlikovan Spomen znakom Zlatnog Zmaja Redom Zlatnog Zmaja br. 2, na bijeloj vrpci.

1927. godina

Dr. Velimir Deželić je 30. ožujka 1927. umirovljen, a ravnatelj Kraljevskog državnog arhiva u Zagrebu, Emilije Laszowski u dopisu izražava njemu priznanje za predani rad u toj ustanovi.

1928. godina

Darovnicom od 6. srpnja 1928. Albert Maria Lamoral, knez od Thurn i Taxisa, vraća stari grad Ozalj s okolnim zemljištem daroprimatelju Družbi „Braća Hrvatskog Zmaja“ „da se smatra za sva vremena kao narodno vlasništvo hrvatskog naroda“. U ime daroprimatelja u Regensburgu (sjedištu knezova Thurn i Taxisa) potpisali su Veliki meštar Emil pl. Laszowski i Meštar protonotar Leon Kaurić, i kao svjedoci Meštar zamjenik Velikog meštra dr. Velimir Deželić i Meštar redatelj dr. Gjuro Kumičić (Zmaj Sisolski I.).

Na sjednici Meštarskog zbora DBHZ 16. srpnja 1928. uz veliki broj braće i drugih uglednika predana je Darovnica, a visoki darovatelj Albert Maria Lamoral knez od Thura i Taxisa imenovan je začasnim članom Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“, kao Zmaj Ozaljski III. Svi prisutni potpisali su zapisnik sa sjednice Meštarskog zbora DBHZ.

1929. godina

U Trnavi u Slovačkoj 22. rujna 1929. dr. Velimir Deželić je glavni govornik na otkrivanju spomen-ploče kardinalu Hauliku u povodu 60. godišnjice smrti. Brončanu spomen ploču na kardinalovoj rodnoj kući postavilo je Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima, a oblikovao ju je Ivo Kerdić, Zmaj od Kamenitih vrata. Velimir Deželić postaje 2. listopada 1929. počasni redoviti član društva Spolok sv. Vojtecha u Trnavi.

Dr. Velimir Deželić st. objavljuje knjigu „Kardinal Haulik, nadbiskup zagrebački 1788.-1869.“. U nakladi Glas Koncila 2009. objavljen je pretisak knjige prigodom 140. obljetnice smrti kardinala Haulika (1778.-1869.-2009.). Članovi Družbe su bili recenzenti i u uredničkom vijeću ovoga pretiska: Agneza Szabo (počasna članica DBHZ, Zmajica od Antičke Murse), Juraj

Kolarić (Zmaj Hrašćanski od Sv. Jurja u Trnju) i Đuro Deželić (Zmaj Klokočki V.). U posebnom dodatku pretiska ovi autori objavljuju svoje radove o kardinalu Hauliku.

Prema Ljetopisu DBHZ za 1929.-1930. Velimir Deželić poklonio je za knjižnicu Družbe i zmajski arhiv veći broj knjiga: „zabavnog i poučnog sadržaja, te razne spise i dokumente“. Među ostalim to su: „Bibliografija književnog rada Emilija Laszowskog (1889.-1929.)“, „60-godišnjica Msgra. J. Barlèa“, te „Život i rad nadbiskupa dr. Ante Bauera“.

1930. godina

Osim dužnosti Zamjenika Velikog meštra Velimir Deželić je 26. travnja 1930. izabran i za zamjenika Meštra ekonomata.

1931. godina

Na prvom kongresu jugoslavenskih bibliotekara dr. Velimir Deželić izabran je za predsjednika kongresa.

1932. godina

Emilije Laszowski kao Veliki meštar DBHZ upućuje Velimiru Deželiću čestitke u prigodi 70-godišnjice života i 50-godišnjice književnog rada.

1933. godina

Održana je 29. ožujka 1933. svečana sjednica DBHZ u počast trojice zaslužnih kulturnih radnika i zmajevaca: Ljudevita Knežića, Zmaja Zelinčičkog, Velimira Deželića, Zmaja Klokočkog I. i Rudolfa Horvata, Zmaj Koprivničkog I. Velimir Deželić nije bio na toj svečanoj sjednici zbog bolesti. Zahvalu u njegovo ime izrekao je njegov sin Milorad Deželić, Zmaj Klokočki III.

1935. godina

Veliki meštar Emilije Laszowski daje 8. kolovoza 1935. ostavku na dužnost Velikog meštra DBHZ. U znak solidarnosti Velimir Deželić daje ostavku na dužnost zamjenika Velikog meštra.

1939. godina

Svojem predsjedniku dr. Velimiru Deželiću za njegov 75. rođendan 21. veljače 1939. Humanitarno društvo „Dobrotvor“ proslavu.

U Družbi „Braća Hrvatskoga Zmaja“ 22. veljače 1939. održano je svečano sijelo za 50. godina književnog rada Emilija Laszowskog i za 75-godišnjicu rođenja Velimira Deželića. Svečani proslov izrekao je Milutin Mayer, Veliki meštar i Zmaj sv. Helenski, te Meštar knjige i umijeća Ante Cividini, Zmaj Gorski. Na svečanosti je predstavljen „Bilikum Braće Hrvatskoga Zmaja“ na kojem su kao ukras postavljeni zmajski grbovi zaslužnih članova a među njih 12 su grbovi Emilija Laszowskog, Velimira Deželića, Stjepana Širole i Milutina Mayera.

1940. godina

Odlukom Glavne skupštine DBHZ 24. travnja 1940. Velimir Deželić, kao član Meštarskoga zbora zaslužan za Družbu, uvršten je u Zmajski areopag DBHZ.

Na dan osnutka Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ 16. studenoga 1940. priređuje se veliko slavlje i svečani domjenak u Družbi. Spriječen bolešću suosnivač Družbe Velimir Deželić ispričao se zbog nedolaska u njeno sjedište nad Kamenitim vratima. Uputio je pismo isprike u kojem izražava ljubav za Družbu i svu braću. Piše: „Duga bolest, slabost tijela i duboka starost ne dopuštaju mi, da budem danas s Vama, draga braćo Zmajevi, ali svaki dah moje duše, svaki kucaj moga srca s Vama je, uz Vas i za Vas.“ Piše nadalje da su se ispunili snovi njegove mladosti, kao i da je čitavo vrijeme „nastojao biti pravi brat, Hrvat iznad svega i pravi Zmaj“ (citirano prema Ljetopisu Družbe 1940.-1941.).

1941. godina

Dr. Velimir Deželić st. dne 7. veljače 1941. u 7 sati ujutro u svojoj 77 godini, nakon teške i duge bolesti, primivši svetoostajstvo blago u Gospodinu preminuo.

Na osmrtnici je pisalo da je bio „hrvatski književnik, ravnatelj Kr. sveučilišne knjižnice u.m., Komander Viteškog reda sv. Grgura Velikog, osnivač i prazmaj „Braće Hrvatskoga Zmaja“, začasni predsjednik „Kola hrvatskih književnika“, predsjednik humanitarnog društva „Dobrotvor“, podpredsjednik „Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima“, predsjednik „Pijeva društva“, član dopisnik Trgovinsko-industrijske komore, itd.“

Sahrana je bila u nedjelju 9. veljače 1941. na Mirogoju u Zagrebu, a pokopan je u obiteljskoj grobnici u Velikoj arkadi. Na sprovodu su bili nazočni brojni predstavnici kulturne i

duhovne elite grada Zagreba i Banovine Hrvatske, među kojima je bio i ban dr. Ivan Šubašić, podban dr. Ivo Krbek. Vjerski obred predvodio je zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac (koji je bio počasni član DBHZ, Zmaj od Bakačeve Kule). U ime Družbe „Braće Hrvatskoga Zmaja“ od pokojnika se oprostio Veliki meštar Milutin Mayer, Zmaj sv. Helenski I.

Dr. Velimir Deželić živio je na „raskršću dvaju doba“. Imao je 77 godina, a prvih 36 proživio je u XIX. stoljeću, a drugu polovicu života proživio je u XX. stoljeću. Bio je čovjek svoga vremena, ali i preteča novoga doba.

1991. godina

U Prilazu Gjure Deželića 23 u Zagrebu gdje je u uličnoj i dvorišnoj zgradi živio dr. Velimir Deželić s obitelji, na uličnoj zgradi Družba „Braće Hrvatskoga Zmaja“ podigla je spomen ploču uz 50. obljetnicu smrti svog suosnivača. Svečanom otkrivenju uz nazočnost većeg broja zmajevaca, sa štovanjem i prigodnim slovom govorio je Pročelnik prosvjetne sekcije DBHZ Ante Krmpotić, Zmaj od Krmpota.

1992. godina

U Zmajskoj kuli nad Kamenitim vratima predstavljen je 29. siječnja 1992. pretisak romana „Hrvatske slave sjaj“ dr. Velimira Deželića st. u izdanju Izdavačkog poduzeća „Tiskara Rijeka“, s posvetom izdavača „Lijepoj našoj u povodu međunarodnog priznanja Republike Hrvatske“. Na prigodnoj svečanosti, koju je vodio Meštar obredničar Zlatko Stahuljak, Zmaj Bjelovarski VI., knjigu je predstavio Meštar prosvjete DBHZ Ante Krmpotić, Zmaj od Krmpota, a u ime Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ knjigu je primio, uz zahvalno slovo, Veliki meštar dr. Đuro Deželić, Zmaj Klokočki V.

U Mariji Bistrici i Zagrebu, 27. i 28. studenoga 1992. održan je znanstveni skup u povodu 50-obljetnice smrti dr. Velimira Deželića st. Slijedeće godine, u izdanju Družbe „Braće Hrvatskoga Zmaja“ i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu tiskan je zbornik radova sa tog skupa, s radovima 15 autora koji su opisali lik i djelo dr. Velimira Deželića.

2002. godina

U Biblioteci posebnih izdanja „Monumenta Draconica“ Družba je objavila knjigu biografiju i bibliografiju dr. Velimira Deželića, pod naslovom „Dr. Velimir Deželić stariji (1864.-1941.)“ u tri dijela: (1) životopis (autor: Đuro Deželić, Zmaj Klokočki V., (2)

bibliografiju (autorica: Dora Sečić, rođena Deželić), i (3), kronika života (autor: Milovan Petković, Zmaj Velikotaborski II.), a predgovor je napisao Matija Salaj, Veliki meštar DBHZ. Istovremeno Družba je priredila monografsku izložbu u Kuli nad Kamenitim vratima koja je otvorena 24. listopada 2002. Povod nakladničko-izložbenog projekta bilo je obilježavanje 60. obljetnice smrti dr. Velimira Deželića.

X X X

Prikazani kritički i sustavno cjeloviti životni, stručni, znanstveni i ljudski put dr. Velimira Deželića nije bila namjera, a niti je ovo predviđeni opseg ovoga teksta za ovu prigodu.

Želja je da se pokažu samo temeljne obavijesti, prema prosudbi autora teksta, a ne sustavno, kritički i akribički obraditi kronologiju iz plodnog i bogatog života, te široke djelatnosti dr. Velimira Deželića, na području njegova djelovanja s kojim je obogatio kulturu hrvatskoga naroda – živeći stalno pod svojim geslom: „Smiono i postojano!“ i koračajući „Stazom pradjedova!“

Literatura:

- Deželić, Velimir sin. Kakvi smo bili? : zapisi mojoj unučadi : Život zagrebačke obitelji od 1827. do 1953. : knjiga I. i II. Zagreb: Družba Braća Hrvatskoga Zmaja : Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić", 2011. – (Biblioteca Acta et studia Draconica)
- Deželić, Đuro; Sečić, Dora; Petković, Milovan. Dr. Velimir Deželić stariji (1864.-1941.). Zagreb: Družba Braća Hrvatskoga Zmaja: Hrvatski državni arhiv: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2002. (Biblioteka Posebna izdanja. Monumenta draconica; knj. 3)
- Horvat, Rudolf. Životopis književnog rada dr. Velimira Deželića, sv. XXV., Zagreb: DBHZ, 1914.
- Mohr, Viktor. „Braća Hrvatskoga Zmaja“ – Izvadak iz Matične knjige članstva „Družbe“ i „Viteškog Reda“ Hrvatskoga Zmaja. 1905. do 1946. Zagreb/Dubrovnik 1956./57.
- Širola, Stjepan. Dr. Velimir Deželić. Životopisni crtež o 25-godišnjici književnog rada. Preštampano iz „Prosvjete“. Zagreb: Tisak Antona Scholza, 1907.
- Hrvatski Zmaj, Zmajске vijesti, Ljetopis DBHZ - razna godišta